

# Protokol nahrávky\*

*Pamětník:* Martin Poš

*Datum a místo natáčení:* 11. 10. a 19. 10. 2022 v Praze (v IDU)

*Natočil a zpracoval:* Vilém Faltýnek

| Martin Poš – kompletní záznam |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. NAHRÁVKA                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| 0:00:00                       | Představení narátora. Narozen 4. 12. 1948. Matka Marta Chýlová, otec Jan Poš, galerista. Jeho otec byl akademický malíř Jaroslav Poš. Bratr Narátora Petr Poš, akademický malíř, autor filmu <i>Lakomá Barka</i> . – Sňatek rodičů za války, bratr se narodil 1944. Žili v Mezibranské ulici v Praze. – Založení Galerie U Řečických. Dědeček bonviván, otec jeho jménem založil galerii. Josef Sudek, František Tichý. V roce 1948 musel s galerií skončit. Otec u Propagfilmu, později hlavním dramaturgem loutkového filmu. Matka sekretářkou časopisu <i>Bezpečnost a hygiena práce</i> . – Rodina byla nefunkční, rodiče z různých prostředí, nerozuměli si. MP utíkal do knížek, využíval velkou domácí knihovnu. Kniha s xylografiemi (dřevoryty). – Školní docházka ve Štěpánské ulici. Gymnázium Hellichovka. Z mnoha spolužáků se stali lékaři. Základní devítiletá škola do roku 1963. |
| 0:10:43                       | Jako dítě miloval film, chodil do kina. Hustá síť kin v okolí bydliště. Později přestal chodit kvůli častému obtěžování homosexuály v kinech. Filmové zážitky z kina Dalibor, italský neorealistický film. – Časopis <i>Pionýr</i> , povídky světových autorů. Pionýrský dům Julia Fučíka, ukrývalo se tu mnoho dobrých pedagogů. Herecký kroužek, role v Makarenkově hře. Herci z budoucí Ypsilonky. – Chodil kreslit, byl úspěšný. Později spontánní talent vyprechal. Fotografie. – Vliv otce nebyl velký, vídali se málo. – MP svým výtvarným úspěchem inspiroval bratra k malování. V dospělosti byl úspěšný jako knižní výtvarník a grafik. – Dědeček. S bratrem k němu chodili malovat do ateliéru, Stella Zázvorková. Dědečkovu ženu MP nezažil.                                                                                                                                          |
| 0:19:24                       | Prarodiče za strany matky. Nejchudší lidé z vesnice Nechvalice. Oáza bigotního katolicismu. Komunistické snahy o likvidaci faráře. Vesnické hospodaření. Dědeček Antonín Chýle nevstoupil do družstva, zemřel na poli v 98 letech. Matka utekla před chudobou do Prahy. – Na základní škole začal fotit. Otec mu koupil foťák Směna, učil se z knížek Ericha Eichhorna. – Seznámení se Sudkem. Sudek nebyl fotograf, měl malířské cítění. MP miloval reportáž, životní vzor Cartier-Bresson. Monografie Anny Fárové. – Fotil reportáže, zákoutí, dvorky, byl smutné dítě. Jezdil fotit do Brna.                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| 0:31:26                       | Na střední si koupil Leicu II. Kinofilm. Přednosti tohoto fotoaparátu. Vyvolávání v koupelně. Fotografie motivicky ovlivněné Sudkovou tvorbou. Sudek fotil svatbu rodičů. Od některých prací se distancoval. – Materiály na focení byly laciné. Chodil do prvního amatérského fotoklubu v Praze v Nekázance. Disponovali fotokomorami. Využívali studenti FAMU. – Výstavy Tarase Kruščinského a Josefa Koudelky v Divadle Za branou. – Spolužák Goldwein. Byli <i>nakouřená generace</i> .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 0:38:28                       | Focení pro divadlo je technicky obtížné, naučil se různé triky. – Nakouřená generace. Vyrůstali ve lžích. Generace se zničeným charakterem, která po roce 1989 získala naprostou svobodu. Síla nadějí a zklamání v roce 1968. – Rodiče důvěřovali komunistickému režimu. MP jako notorický čtenář přečetl i ideologická díla. – Setkání s P. Tigridem, konfrontace názorů na členství Čechů v KSČ. – Vztah dědečka a otce.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

\* \*\*Protokol nepředkládá ověřená fakta. Reprodukují informace v té podobě, v jaké je uvádí narátor. Případná vnější doplnění jsou odlišena hranatými závorkami.

|             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 0:47:49     | Dramatický kroužek na Hellichovce, MP se neúčastnil jeho činnosti. Spolužáci ve třídě byli spíš na literaturu. – Pionýrský dům Julia Fučíka, chodil tam jen krátce. Byl stydlivé dítě. Dával přednost malování. – Malba k výročí Vítězného února. Jak jako dítě vnímal dobu. Hádky s Tigridem. – Před maturitou byl vyloučen, důvody. Miki Kučera z FAMU. Byl autorem tabla, které ředitelka (Chlapíková) zakázala. Byl vyloučen, zákaz studia na středních školách. Otcova intervence. – Asistentem kameru i Zpravodajského filmu. Maturitu doplnil večerně. – V roce 1968 pracoval v hradní skupině Zpravodajského filmu.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 0:59:03     | Spolupracovníci ve Zprav. filmu. Čepelák. – Byli velmi vytížení. Sledovala je kontrarozvědka. Zážitky z období pražského jara. Později dostal výpověď. Otec spolupracoval s Genem Deitchem. Italský filmař Pino Zac. – Točil jen dotáčky, jako asistent. Ani při večerním studiu nesměl k maturitě, musel absolvovat rok v dělnické profesi. Rok u ČSAD Praha 4. – Po výpovědi od filmu musel na dva roky na vojnu. – Zkoušky na FAMU, kvůli otci nemohl být přijat. – Střední průmyslová škola grafická.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 1:09:54     | Vojna v Karlových Varech. Zařazen do tiskárny. Tiskli příručky. Přípravy na třetí světovou válku. Setkání s vojáky z celé republiky přinesla prozření. Pražská sociální bublina. – Po vojně odmaturoval a nastoupil na grafickou školu. Zaměřeno na technologie, na technickou fotografii. – Ve fotokroužku potkal Viléma Sochůrka, ten zprostředkoval zaměstnání v Divadelním ústavu. dr. [Václav] Štěpán.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 1:19:21     | ( <i>nad soupisem fotografií uložených v IDU</i> ) Datování nejstarší fotografie. – Příchod do DÚ 1976, krátce poté podepsal Chartu. Zprostředkoval ji kamarád Ruda Poláček. Výslech v Bartolomějské. – Spravoval archiv a fotil nové inscenace. [Jaroslav] Machek vyškrtával ze seznamu premiér. Štěpán opět povoloval (Ypsilonka, Provázek). – K dispozici měl Nikon F1. – Rozhodl se fotit, čím jsou inscenace charakteristické, osobitou atmosféru. Byl přijímán na základě zkušebního focení představení. Dobrý vztah s dr. Svobodou z Národního divadla, MP fotil i pro ND. Problém s Chartou. Po smrti M. Tůmy vyhrál konkurz do MDP a taky na Vinohrady. – ( <i>videozáznam</i> ) V DÚ práce archiváře. Vedle toho fotil Prahu a blízká divadla. Výhodou DÚ pestrost práce. – Fotil zkoušky.                                                                                                                                               |
| 1:35:17     | Od roku 1980 fotil v MDP a na Vinohradech. Metou byl Činoherní klub. Složitá osobnost Vladimíra Strniska. – Problematika osobitého přístupu k fotografování divadla. – Umělecká osobnost Jaroslava Krejčího. MP cítil povinnost dokumentovat. ( <i>konec videozáznamu</i> ) – Současně fotil pro DnV i MDP. Konflikt Viktora Preisse s vedením DnV, odešel do MDP. – František Pavlíček. Jiřina Jirásková. Jan Vedral. – Útlum zájmu o divadlo po roce 1989. Hry Václava Havla. „Vizita“ v DnV. – V českém divadle chybí <i>divadelní inteligence</i> .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 1:46:37     | ( <i>soupis divadelních fotografií</i> ) Inscenace Divadla na provázku. V Pezza versus Čorba byl MP vtažen do hry. Kvalitu fotografií ovlivňuje kvalita inscenace. – „Káťa Kabanová“ v ND. – „O Cibulkovi“, konkurzní focení. Ideologizovaná pohádka.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| 2. NAHRÁVKA |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| 1:51:20     | Komentář k fotografiím. Rožmberk nad Vltavou, trávil zde se syny prázdniny. Komentář k minulému natáčení. – Dětská setkání s divadlem jen minimálně, byl okouzlen filmem. Zájem se promítl do způsobu fotografování situací sériemi snímků. Obdiv k Janu Špátovi. První návštěva divadla. Rodiče ho k divadlu nevedli, náhoda zaúřadovala prostřednictvím V. Sochůrka. – Souběžně s DÚ jinam nefotil. Pouze vedlejší zakázky v jiných divadlech. – Sňatek v roce 1977. Kolegyně z DÚ. – Fotografický zájem – lidé. – Přípravy na focení divadla. Studoval text hry. S tvůrci nekonzultoval. Někteří ani nebrali práci dost vážně. Shodou okolností se k nejlepším divadlům nedokázal dostat, např. Činoherní klub. Jinde se uváděla málo kvalitní produkce. Viktor Preiss nedostával kvalitní příležitosti. Fotit špatné představení je náročné. Svátek byl fotit inscenace Karla Kříže (v MDP). – Historika o Václavu Voskovi a bulvární komedii. |
| 2:06:11     | Divadelní ústav, fungování, budova... V dětství fotil lokalitu jako bydliště cikánů. Palác                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

|         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|---------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|         | <p>dnešního divadla Kašpar. Románská sklepení. Vztah obyčejných lidí k socialistickému státu, vandalismus. V DÚ se setkával se vzdělanými lidmi. – Vstup do budovy. Fotografická pracovna v 2. patře, fotokomora. – Ředitelka (Eva Soukupová). [Jaroslav] Machek. Zakazoval fotit Studio Y a Divadlo na provázku. Dr. Štěpán, pro Helenu Albertovou MP fotil výtvarné artefakty. – Ředitelka. Návštěva pracovníků StB.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| 2:14:50 | <p>(<i>nad soupisem tvorby z ViS IDU</i>). Focení v DISKu. „Dál, zpívejme dál“ na přání p. Machka. – „Sen noci svatojánské“ s Oldřichem Kaiserem v roli Puka. – Národní divadlo. „Bílí čápi nad Brestem“. Inscenace neudělané, velcí herci, pokud byli obsazeni, si své scény zrežirovali. Např. Munzar v „Nezadržitelném vzestupu Artura Uie“. – „Jako bychom se ani neznali“, režie Miroslav Macháček. Inscenace „Adam a Eva“ nebyla uvedena. – Hra o českých emigrantech, režíroval Jan Strejček. – „Nebožtík Nasredin“, Hrušínský a Medřická. – Státní divadelní studio. „Smutek bláznivých panen“? – Socialistické plánování v divadlech. – Další inscenace. Státní divadelní studio = Činoherní klub. – Mimopražské scény. – Focení v Ostravě, archiv výtvarných divadelních prací. S technikou tam letěl letadlem. Obavy z únosu letadla.</p> |
| 2:33:02 | <p>Naivní divadlo v Liberci, „Blázen Pabo“. Mimopražská divadla často fotil při hostování v Praze. – „Urfaust“ v režii Františka Mišky, MDP, skvělí Preiss a Cupák. „Výnosné místo“ v Rokoku. Režisér z opatrnosti otupil hroty. Boris Rössner. 1981. – Divadlo na Vinohradech. „Rozhovor v domě Steinových“. Pod režii podepsán [Zdeněk] Míka, ale reálně režíroval Stanislav Remunda. – „Tvrdohlavá žena“, Jiřina Švorcová. – režisér Vymětal. – „Romeo a Julie“, v roli Romea O. Kaiser, Ilja Racek jako kněz. Ve Vinohradském divadle v té době chyběli dobří režiséři a dramaturgové, dobří herci neměli s kým spolupracovat. Herečka Jiřina Švorcová.</p>                                                                                                                                                                                      |
| 2:45:59 | <p>„Hadrián z Římsů“, v sále U hasičů. – „Sviť, sviť, má hvězdo“. „Dům na nebesích“. „Revizor“, režie Jan Kačer, Jaromír Hanzlík propadl osobní šarži. – „Médea“ a další velké tituly. „Sen noci svatojánské“ Karla Kříže. Specifika jeviště Vinohradského divadla. – „Nebyl čas na lásku“, hloupý námět sovětské hry. – „Rafani“, <i>drama o kravách</i>. – „Cyrano z Bergeracu“, alternace Preiss – Hanzlík. – „Krysař“, Martin Stropnický. – „Mistr a Markétka“, režie Jaroslav Dudek. – „Hlasy ptáků“, režie J. Kačer.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| 2:55:54 | <p>Městská divadla pražská. – „Baletogramy“. Focení baletu v ND podléhalo cenzuře divadla. Pavel Šmok. – V MDP „Hlava XXII“, autocenzura. „Rozhovory se Sokratem“. „Co řekl Ruzante“, Karel Kříž přivedl herce z Liberce. Boris Rössner. „Amadeus“, po odchodu Viktora Preisse inscenace skončila. – „Příští léto v Locarnu“, František Miška, jeho hostování v Německu. – MDP bylo bulvární divadlo. Režie Karla Kříže, inscenoval náročné, často nedivadelní texty. Jeho spolupráce s Vlastou Gallerovou.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| 3:05:17 | <p>„Těžká Barbora“, Stella Zázvorková. Osvobozené divadlo hrálo pro všechny vrstvy publika. Role V+W hráli Stropnický a Rössner. – „Baron ve větvích“. – „Mela“, vynikající inscenace. – „Smutek sluší Elektře“. – „Příběh Jana Jakubce“, Helena Albertová. – „Osel a stín“, režisér Richard Mihula. – „Piráti z Fortunie“, Jan Kačer. Tehdejší přístup k divadlu. – Po roce 1990 „Černí baroni“. Lacině vtipy. – Uhdeho „Zvěstování“. – Po roce 1990 spolupráce s dalšími divadly. Divadlo za branou. MP fotil pro Svět a divadlo, byl vyslán na zkoušku do DZB. Spolupráce skončila záhy zánikem divadla.</p>                                                                                                                                                                                                                                      |
| 3:19:07 | <p>V první polovině 90. let dostával hodně nabídek na focení divadla, ale nebylo možné vše stíhat. Fotky byly špatně placené, měl velkou spotřebu filmů. Pro Vinohrady fotil na smlouvu, pro MDP externě. – Jak navázal spolupráci s Činoherním klubem. Jako první fotil „Vodní družstvo“. Inscenace „Ženitba“, silné karikatury v duchu autora. „Tři sestry“. Povedená inscenace „S vyloučením veřejnosti“. – Menzelovy inscenace. „Brouk v hlavě“ s Preissem. – „Rodinný večer / Vernisáž“, <i>odkrývání vrstev</i> Havlových her. MP komentoval hry před autorem. – Osobnosti divadelní fotografie v 80. letech. Jaroslav Krejčí.</p>                                                                                                                                                                                                             |

|         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|---------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|         | Fotograf v Realistickém divadle Vladimír Svoboda. Po smrti Mirka Tůmy se MP dostal do Městských. V Národním divadle starý pan Svoboda. Nevděčná práce pro dva fotografy, částečně i reklamní fotografie. Jaké požadavky divadel plnil MP. Nefotil portréty. Pracoval s více přístroji současně.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| 3:31:17 | Osobnosti 90. let. Velký propad návštěvnosti, změna repertoáru, bezradnost. Málo peněz, málo se fotilo. Nástup digitální fotografie, úpadek řemesla. – MP odešel v roce 1990 do novin. – Události roku 1989. Zdravotní potíže. Mylná diagnostika závažné nemoci. Jako fotograf nepracoval. V důsledku událostí se uzdravil. – Práce v novinách, Telegraf, potom Prostor. Noviny zabily socialistické návyky redaktorů. Reportážní fotografie. Technické podmínky. – Lidová demokracie. Vliv bulvárního tisku na ostatní média. – Týdeník Televize. – Časopis Ekonom. – Fotograf na Magistrátu hl. města Prahy v době primátora Pavla Béma (ve funkci 2002–2010).                                                             |
| 3:43:28 | Nadčasová fotografie. Díky novinářským povinnostem se dostával k zajímavým situacím a osobnostem. Z pracovního presu se těžko vybočuje. Některé věci archivoval. – Tomki Němec zprostředkoval možnost fotit u V. Havla. V důsledku rozpočtových škrtů o možnost přišel. Místo toho nastoupil do Lidové demokracie (šéf fotooddělení). Havla doprovázel k papeži a do Štrasburku. – Kontakty s disentem po podpisu Charty 77. Chartisté po roce 1989. – Odchod z magistrátu. Finanční potíže. Získal místo fotografa na patologii na Albertově. Po 10 letech odešel. – S digitalizací fotografie ubývalo v médiích míst, často se používaly agenturní fotografie. Musel by hledat jiné uplatnění než noviny. Odešel do penze. |
| 3:57:14 | Přechod od černobílé fotografie k barevné, Týdeník televize. – Dnes fotí výjimečně. Zpracování osobního archivu. Spousta fotografií přestala být aktuální.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| 4:01:39 | KONEC                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |